

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 471/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 43/06 a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 5/2010 z 28. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. mája 2010 doručená sťažnosť MUDr. D. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn.

8 C 43/06 a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 5/2010 z 28. apríla 2010

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 43/06 okresný súd koná o žalobe sťažovateľa z 11. mája 2006. Podľa názoru sťažovateľa napriek jeho sťažnosti na prietahy v konaní, ktoré predseda súdu označil za dôvodné, okresný súd tento postup vo veci neodstránil a prietahy naďalej pokračujú. *„Následne sudkyňa začala protizákonné vymáhanie súdnych poplatkov a odmietanie ustanoviť advokáta, pretože sťažovateľ je vyčerpaný z neustáleho porušovania zákonov sudcami(...) Napokon protizákonné rozhodovanie potvrdil ďalším protizákonným rozhodnutím 4 Co/5/2010-160, Krajský súd Bratislava.“*

Sťažovateľ nárok na oslobodenie od súdnych poplatkov odvodzuje zo svojej zlej sociálnej situácie, keďže je plne invalidný a *„zo zákona č. 71/1992 Zb. §4 ods. 1(...): keď je žaloba podaná proti nečinnosti sudkyne alebo chybnému rozhodovaniu na základe KLAMSTIEV a skresľovania skutkového stavu“*.

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava I a Krajský súd Bratislava porušujú základné ľudské práva D. B. garantované čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky a tiež garantované čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie 4 Co 5/2010-160 z dňa 28. 04. 2010 ako protizákonný a protiústavný a proti medzinárodnému dohovoru.

Ústavný súd Slovenskej republiky OSLOBODZUJE D. B. od súdnych poplatkov a prikazuje Okresnému súdu Bratislava I ustanoviť advokáta na ďalšie konanie.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava I konať vo veci 8 C 43/06 bez ďalších prietahov.

Okresný súd Bratislava I je povinný zaplatiť D. B. satisfakciu vo výške 10.000 Eur a Krajskému súdu Bratislava satisfakciu vo výške 20.000 Eur v lehote 15 dni od dňa doručenia Nálezu Ústavného sudu. V prípade omeškania súdy musia zaplatiť úroky z omeškania vo výške 17,6 % ročne od dňa doručenia nálezu do zaplatenia.

Okresný súd Bratislava I je povinný zaplatiť trovy advokáta, v lehote 15 dní od dňa doručenia nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05).

1. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta predovšetkým porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 43/06.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (*mutatis mutandis* II. ÚS 26/95).

Zo spisu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 8 C 43/06, ktorý si na účely posúdenia prijateľnosti sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd zadovážil, vyplýva, že posudzované súdne konanie sa začalo 11. mája 2006, keď sťažovateľ podal na okresnom súde neúplný žalobný návrh proti JUDr. A. O., sudkyňi Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „odporkyňa“) na „*neplatnosť chybných uznesení a ochranu osobnosti*“. Dňa 19. júna 2006 súd uznesením č. k. 8 C 43/06-41 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov podania.

Dňa 3. júla 2006 sťažovateľ doručil súdu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu. Dňa 10. júla 2006 súd uznesením č. k. 8 C 43/06-60 odmietol sťažovateľov návrh na začatie konania doručený súdu 11. mája 2006. Dňa 25. júla 2006 sťažovateľ doručil súdu odvolanie proti uzneseniu o odmietnutí návrhu na začatie konania. Dňa 14. augusta 2006 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa. Dňa 31. júla 2007 okresný súd vyzval sťažovateľa na preukázanie jeho majetkovej a finančnej situácie, aby mohol rozhodnúť aj o otázke ustanovenia právneho zástupcu. Dňa 10. augusta 2007 sťažovateľ doručil súdu požadované doklady. Dňa 14. februára 2008 súd uznesením č. k. 8 C 43/06-72 návrh sťažovateľa na ustanovenie právneho zástupcu zamietol. Dňa 27. februára 2008 sťažovateľ doručil súdu odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí ustanovenia právneho zástupcu. Dňa 24. mája 2008 súd uznesením č. k. 8 C 43/06-75 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov odvolania doručeného súdu 27. februára 2008 – sťažovateľ na výzvu nereagoval. Dňa 13. júna 2008 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa. Dňa 26. septembra 2008 krajský súd uznesením č. k. 8 Co 137/2008-93 potvrdil uznesenie okresného súdu o odmietnutí podania sťažovateľa z 11. mája 2006 a uznesenie okresného súdu o zamietnutí ustanovenia právneho zástupcu sťažovateľovi. Dňa 7. novembra 2008 bol spis vrátený okresnému súdu. Dňa 24. novembra 2008 sťažovateľ podal dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, poukázal na „*mafianske prepojenie*“ krajského súdu a okresného súdu a súčasne požiadal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a ustanovenie advokáta. Svoje dovolacie dôvody opieral o ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku – účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Dňa 26. februára 2009 okresný súd vyzval sťažovateľa na preukázanie skutočností rozhodných pre oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie advokáta. Dňa 16. marca 2009 sťažovateľ predložil požadované doklady. Dňa 18. septembra 2009 okresný súd uznesením č. k. 8 C 43/06-114 sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol návrh na ustanovenie právneho zástupcu. Dňa 30. septembra 2009 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 18. septembra 2009, v ktorom uviedol, že konajúca sudkyňa „*je chronický kriminálnik a marič základných práv a chráni justičných kriminálnikov(...) je súčasťou justičnej mafie(...)*“. V dňoch 9. a 30. októbra 2010 sťažovateľ doručil okresnému súdu podania, v ktorých podáva podnet na disciplinárne konanie proti konajúcej sudkyňi.

Dňa 11. januára 2010 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a ustanovení právneho zástupcu z 18. septembra 2009. Dňa 19. januára 2010 predsedníčka senátu a členky senátu krajského súdu, ktorému bola vec pridelená na rozhodnutie, vzniesli námietku zaujatosti z dôvodu, že žalovanou v spore je sudkyňa – členka tohto senátu krajského súdu. Dňa 15. februára 2010 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o vznesených námietkach zaujatosti. Dňa 5. marca 2010 najvyšší súd vrátil spis krajskému súdu ako predčasne predložený na doplnenie námietok zaujatostí. Dňa 31. marca 2010 bol spis opätovne po doplnení predložený najvyššiemu súdu. Dňa 8. apríla 2010 najvyšší súd rozhodol o námietkach zaujatosti sudcov krajského súdu a vylúčil ich z konania a rozhodovania vo veci. Spis bol doručený krajskému súdu 14. apríla 2010. Dňa 21. apríla 2010 bol spis pridelený inému senátu krajského súdu. Dňa 28. apríla 2010 krajský súd potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu z 18. septembra 2009. Dňa 3. mája 2010 bol vydaný pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu. Dňa 21. mája 2010 sťažovateľ podal podanie, v ktorom zdôrazňuje svoje zákonné právo na oslobodenie od súdnych poplatkov a upresňuje označenie odporcu.

Z prehľadu procesných úkonov vyplýva, že postup okresného súdu nebol v napadnutom konaní vždy bez prieťahov (najmä obdobie od 10. augusta 2007 do 14. februára 2008). Zároveň z tohto prehľadu prima facie vyplýva aj to, že k predĺžovaniu napadnutého konania prispieva samotný sťažovateľ, a to podaním neúplného a nepresného návrhu na začatie konania, ako aj nepresných odvolaní proti rozhodnutiam súdov, kde po výzve súdov na odstránenie týchto prekážok nasleduje, dá sa povedať už automaticky, žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní.

Okrem uvedeného sťažovateľ opakovane požiadal súd o oslobodenie od súdnych poplatkov (zároveň aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní), a preto k predĺženiu napadnutého konania podstatne prispela aj potreba dokladovania osobných, majetkových a zárobkových pomerov sťažovateľa.

Proti rozhodnutiam o neoslobodení od súdnych poplatkov a neustanovení právneho zástupcu sťažovateľ využil právne prostriedky nápravy, na čo mal právo, avšak z týchto dôvodov musel počítať aj s predĺžením napadnutého konania.

Ďalším dôvodom predlžovania konania bola aj potreba rozhodovania o zaujatosti konajúcich sudov krajského súdu, pretože žalovanou stranou je sudkyňa tohto krajského súdu.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Postup okresného súdu v danej veci sa v napadnutom konaní zjavne nevyznačuje takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v označenom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd nad rámec uvádza, že pokiaľ by v budúcnosti v postupe všeobecného súdu dochádzalo k priet'ahom v konaní, s'ťažovateľovi nič nebráni v tom, aby opätovne podal s'ťažnosť pre porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 127 ústavy.

2. Okrem uvedeného ústavný súd pri skúmaní náležitostí s'ťažnosti zistil, že by pripadlo do úvahy aj odmietnutie s'ťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, keďže obsahom podaní, ktoré s'ťažovateľ adresoval okresnému súdu, sú aj urážlivé a útočné výroky s'ťažovateľa na zákonnú sudkyňu v napadnutom konaní, a to konkrétne: „je chronický kriminálnik a marič základných práv a chráni justičných kriminálnikov(...) je súčasťou justičnej mafie(...)“.

Používanie takýchto výrokov voči orgánom verejnej moci a ich príslušníkom prekračuje hranice normálne správania a vyjadruje dešpekt k právam, k dôstojnosti a osobnosti iných. S'ťažovateľ bol viacnásobne aj v iných konaniach ústavným súdom upozornený na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej v zásade smie byť s'ťažnosť odmietnutá ako neprijateľná, ak používa útočný, resp. hrubo urážlivý jazyk [napr. v prípade Řehák proti Českej republike (rozhodnutie komory–II. sekcia, z 18. mája 2004, s'ťažnosť č. 67208/01), v prípade Varbanov proti Bulharsku (rozsudok komory–IV. sekcia, 5. októbra 2000, s'ťažnosť č. 31365/96, ods. 36, ECHR 2000-X)]. Takéto správanie s'ťažovateľa je preto možné podľa názoru ústavného súdu označiť za zneužitie práva na podanie s'ťažnosti.

3. S'ťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 5/2010-160 z 28. apríla 2010.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia krajského súdu.

Z obsahu s'ťažnosti, ako aj z predloženého súdneho spisu sp. zn. 8 C 43/06 vyplýva, že v danom prípade s'ťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže nepodal dovolanie proti namietanému uzneseniu krajského súdu napriek tomu, že v ňom

v podstate vidí odňatú možnosť konať pred súdom. Uvedený dôvod je dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Podľa uvedeného ustanovenia je dovolanie tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Ústavou daná právomoc ústavného súdu neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je táto založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

Ako to vyplýva z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Keďže proti uzneseniu odvolacieho súdu bolo možné zo sťažovateľom tvrdeného dôvodu podať dovolanie [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku], právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa má najvyšší súd ako súd dovolací, čím bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

4. Sťažovateľ namietal aj porušenie práva zákazu mučenia podľa čl. 3 dohovoru (sťažovateľ uvádza, že *«nikoho nemožno „odbiť“ ponižujúcim spôsobom»*), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru.

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť porušenia uvedených práv, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a sťažovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení jeho označených práv, preto bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2010